

Motion till riksdagen

1986/87:Ub87

Marianne Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c)

Fortsatt decentralisering inom högskolan

(prop. 1986/87:127)

Mot.
1986/87
Ub87-91

I proposition 1986/87:127 föreslås att nu gällande regionindelning med sex högskoleregioner skall avskaffas. Regionstyrelserna har bl. a. till uppgift att ge underlag för högskolepolitiken i regionalt avseende.

I propositionen framhålls och betonas högskolornas regionala betydelse i framtiden. Enligt vår mening kommer en avveckling av regionstyrelserna att motverka tillkomsten av nätverkshögskolor av typen Bergslagens tekniska högskola.

När det gäller regioner som omfattar mer än ett län som i det fall vi här tar upp – en högskola i Fyrstad – blir konsekvenserna desamma. Regionstyrelsen för Göteborgs högskoleregion har haft stor betydelse för den utveckling inom högskoleutbildningen som skett inom Fyrstadsområdet. En strukturplan har utarbetats. Denna sammanhållande instans försvinner. Möjligheterna till samverkan mellan högskolorna i regionen urholkas.

Fyrstadsregionen, dvs. Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla och Lysekil samt kommunerna i norra Bohuslän och Dalsland, har i dag ett befolkningsunderlag på ca 236 000 invånare. Befolkningmässigt kan Fyrstadsregionen jämföras med ett genomsnittslän. Näringslivet domineras av en mycket expansiv industriell verksamhet. Utöver storstadsregionerna finns bara ett fåtal industriområden i landet som är jämförbara i storlek. Fyrstadsregionen är den enda större region i sitt slag i landet som saknar egen högskola. Det kan i sammanhanget noteras att 1968 års utbildningsutbildning föreslog att en högskola skulle anordnas i regionen. Dock blev beslutet ej i enlighet med utredningens förslag.

Fyrstadsregionen är en naturlig planeringsregion vad gäller såväl utbildning som andra aktiviteter, t. ex. kommunikationer och arbetsmarknad. De gränser som gäller för Fyrstad följer nämligen de naturliga näringsekonomiska gränserna i regionen. I kraft av sin storlek och struktur samt som följd av att Fyrstadsregionen omfattar delar av två län intar regionen en särställning som är viktig att beakta när det gäller både planeringen av högskoleutbildningar och anordnandet av en enhetlig ledning för dessa utbildningar. De decentraliserade högskoleutbildningar (dessa redovisas i ett senare avsnitt), som nu anordnas i Fyrstad, organiseras genom fem olika högskolor och universitet. Detta som följd av regionens läge. Högskolan i Borås, som är regional högskola för Älvsborgs län, svarar för mindre än 10 % av högskoleutbildningarna. De utgångspunkter som redovisas i proposition 1986/87:127 om att varje län skall ha en regional högskola och att denna skall ha huvudansvaret för decentraliserade utbildningar i länet är sålunda ej tillämpbara i

Fyrstadsregionen. Det förhållandet att en stor volym av decentraliserade högskoleutbildningar skall anordnas i samarbete med fem olika högskolor ställer särskilda krav på planering och ledning. En egen högskola skulle självfallet underlätta och förenkla såväl planerings- som ledningsarbetet.

För att klara ovannämnda frågor finns i Fyrstad sedan 1976 en högskolekommitté med företrädare för kommuner och landsting. Dessutom finns ett utbildningsråd med representanter för regionstyrelsen för Göteborgs högskoleregion, de båda länsstyrelserna och länsarbetsnämnderna, Västsvenska Handelskammaren, näringslivet och de fackliga organisationerna. Sedan 1986-07-01 finns dessutom inrättat ett särskilt kansli, som har att svara för det praktiska planerings-, informations- och ledningsarbetet. Med tanke på den långa tid högskolekommittén fungerat finns i regionen en mycket stor erfarenhet av utbildningsplanering.

Vad gäller högskoleutbildningarna i Fyrstad kan konstateras, att dessa utvecklats i sådan takt att underlag nu finns för en egen mindre högskola. Under början av 1980-talet fanns endast enstaka kurser och omfattningen var 75-80 årsstudieplatser. Innevarande läsår finns såväl enstaka kurser som ett antal linjer och omfattningen har ökat till totalt 188 årsstudieplatser. Läsåret 1987/88 kommer att anordnas ett 10-tal enstaka kurser och 8 linjer med en total omfattning av 287 årsstudieplatser. Sammanlagt torde nästa läsår finnas 400 à 450 högskolestuderande i Fyrstad.

I sammanhanget kan nämnas att Fyrstad läsåret 1987/88 kommer att starta en påbyggnadsutbildning på fyraårig teknisk linje. Såvitt kan utläsas av årets budgetproposition torde denna typ av högskoleutbildningar komma att utökas i framtiden. Eftersom både Trollhättan och Uddevalla har fyraåriga tekniska linjer bör det bli aktuellt att i framtiden anordna ytterligare högskoleutbildningar av detta slag i dessa båda kommuner.

Som framgår av den gjorda beskrivningen överensstämmer organisationen i Fyrstad mycket väl med den som tillämpas i Blekinge. Omfattningen av högskoleutbildningar i Fyrstad understiger ej den som finns resp. planeras i Blekinge.

I den strukturplan för högskoleutbildningar i Fyrstad som utarbetats av regionstyrelsen för Göteborgs högskoleregion framhålls att "på längre sikt bör vi kunna räkna med att den statliga högskoleverksamheten i Fyrstadsregionen fått en självständig form som egen högskola". I planen förordas fortsatta satsningar på teknik (inkl. miljövard och havsteknik) samt ekonomi. För att skapa en bredare bas och öka differentieringen bör enligt planen på sikt tillföras utbildningar inom utbildningssektorn.

Det kan här omnämnas, att länsstyrelserna i Älvsborgs län samt Göteborgs och Bohus län i en gemensam skrivelse 1987-04-03 till regeringen hemställt, att regeringen uppdrar åt UHÅ att snarast möjligt utarbeta förslag till en fastare organisation för högskoleverksamheten i Fyrstadsregionen med inriktning på att tillskapa en egen högskola i Fyrstad. Näringslivet i Fyrstad avser att under april månad tillskriva och uppvakta utbildningsdepartementet i samma ärende.

Sammanfattningsvis finns anledning anförda följande.

Förslaget om avveckling av regionstyrelserna förutsätter att en högskola

tillskapas i Fyrstad. Detta med hänsyn till den särställning Fyrstadsregionen intar när det gäller storlek, struktur och läge samt de speciella förhållanden som råder där beträffande utbildningsbehov etc. Ansvariga för högskoleutbildningarna i Fyrstad är för närvarande Göteborgs universitet, Chalmers tekniska högskola samt högskolorna i Karlstad, Skövde och Borås. Härutöver gäller att kommunerna i Fyrstad finansierar kostnader för lokaler och utrustning. Näringslivet har dessutom gått in med avsevärda bidrag. Högskolekommittén och dess kansli svarar för planering, samordning, information och ledning. Högskolekommittén lägger varje år fram förslag till regionstyrelsen i Göteborg, som fördelar medel för högskoleutbildningar i Fyrstad. En fastare organisation och ledning i form av en egen högskola skulle självfallet underlätta det arbete som bedrivs idag och som förutsätts kunna utvecklas i framtiden.

Avvecklingen av regionstyrelserna kommer med nuvarande ledningsorganisation i Fyrstad att förorsaka problem när det gäller medelstilldelning till utbildningar i regionen. Avsaknaden av egen högskola får till följd att utbildningsplaneringen blir direkt avhängig ovannämnda fem högskolors inställning till att bidra ekonomiskt till utbildningarnas anordnande. En egen högskola skulle medföra ett eget budgetansvar och därmed helt andra förutsättningar för kontinuitet och god planering.

Mot. 1986/87

Uh87

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan redovisats och anförts föreslås

1. att riksdagen beslutar att avslå förslaget om avskaffande av regionstyrelserna,
2. att riksdagen begär att regeringen skall låta utreda hur en fastare organisation och enhetlig ledning av högskoleutbildningen i Fyrstad bör åstadkommas.

Stockholm den 9 april 1987

Marianne Andersson (c)

Ingvar Karlsson (c)
i Bengtsfors